

GRONINGER

ALGEMEEN

VOOR

STAD GRONINGEN

COURANT.

DAGBLAD

DE

EN OMMELANDEN.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag, den 22 November des jaars 1836, des voormiddags te 11 uren, al, onder nadere approbatie, door den Gouverneur der provincie Groningen, of, bij deszelfs absentie, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den hoofd-ingenieur van den Waterstaat in de provincie Groningen, aan het lokaal van het gouvernement te Groningen, worden aanbesteed:

Het leggen van eene Houten Pomp in de kade bij den Bakoven nabij de Bour-lange, benevens het in water keerenden staat brengen van die kade tot aan de kade bij Abeltjeshuis.

Deze aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod. Het bestek, op hetwelk de bovengemelde aanbesteding zal plaats hebben, is, boven en behalve aan het lokaal van het ministerie van Binnenlandsche Zaken, en aan dat van het Gouvernement der provincie Groningen, te Groningen, ter lezing liggen: te 's Gravenhage in de voornaamste logementen, en voorts op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende vier dagen vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan en voorts nadere informatiën te bekomen zijn bij den hoofd-ingenieur A. C. Kros, te Groningen, en den ingenieur J. A. van Essen, te Delfzijl.

Voor den Minister van Binnenlandsche Zaken,

De Secretaris-Generaal, C. VOLLENHOVEN.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad Groningen brengen bij deze ter kennis van de Ingezetenen, dat door het Kies-Kollegie dezer Stad tot Lid van den Raad is benoemd de Heer Mr. EDO JOHANNES OFFERHAUS, en dat dezelve op den 2 dezer in die kwaliteit is beëdigd en geïnstalleerd.

En zal deze in de *Groninger Courant* geplaatst en op de gewone plaatsen aangeslagen worden.

Gedaan in het Raadhuis te Groningen, den 3 November 1836.

Burgemeester en Wethouders: J. F. VAN IDEKINGE.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: R. LOHMAN.

De ADMINISTRATEUR van 's RIJKS SCHATKIST in de Provincie Groningen brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat van Maandag, den 7 November aanstaande, uitgezonderd des Zaturdags, des morgens van 9 tot 12 uren, ten Kantore van den Heer Agent van 's Rijks Kassier te Groningen, zullen worden betaald de Coupons van de Provinciale Geldleeningen, verschenen den 1 November 1836; alsmede de volgende uitgelote Obligatiën, te weten:

No. 49, 57 en 64 der Geldleening van f 36,000.

" 3, 6, 11, 29, 33, 47, 51, 54, 61, 62, 71, 78, 86, 94, 110,

146, 155, 177, 189 en 191 der Geldleening van f 200,000.

" 6 der Geldleeningen van f 5000 en f 1200.

Dat de Coupons en Obligatiën, bij de aanbidding door de houders, behoorlijk voor voldaan moeten zijn geteekend, terwijl bij gebreke daarvan de betaling niet kan plaats hebben.

GRONINGEN

den 31 October 1836.

De Administrateur voornoemd:

Namens denzelven:

J. WOLTERS, Boekh.

ITALIE.

ROME den 15 October.

(Getrokken uit het *Diario*.)

Het daarzijn van zekere kleine gevleugelde insecten, die met de *cholera* verschenen waren, was door vele geneesheeren waargenomen geworden, maar was tot dus verre nog nimmer het onderwerp geweest van eenige stellige, door dezelven daartuit getrokken demonstratie. Vele lieden vergenoegden zich met te gelooven, dat de oorzaak dier kwaal te zoeken was in onzichtbare of voor het minst nauwelijks zichtbare diertjes. Den heer *Viale*, een der geneesheeren, door het Romeinsche gouvernement naar Ancona gezonden, schijnt het gelukt te wezen, zich niet alleen van het bestaan dier *cholerische* insecten te verzekeren, maar ook derzelver gedaante en vele van derzelver eigenschappen waar te nemen. In zeer enkele gevallen is het bloote oog voldoende tot het ontdekken van het insect; maar om hetzelfde goed waar te nemen is de microscoop onmisbaar. De heer *Viale* stelt zich voor, zijne waarnemingen door den druk publiek te maken.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

WEENEN den 22 October.

Het water van den Donau is zoo laag, dat de stoomscheepvaart er door gestremd is. Op zijne laatste reis is de *Nador* van Weenen naar Pesth 36 uren te laat aangekomen.

— Te Kaufbeuren had den 20 Oct. het ongeluk plaats, dat de chef van de groote katoenfabriek, de heer *Johan Ulrich Wagenseil*, die eenig werk aan de machine wilde verrigten, met zijn jas in het groote kamrad verward geraakte en er een' verschrikkelijken dood vond, daar zijn hoofd geheel vermorseld werd. Algemeen is de deelneming over het verlies van een' braven medeburger, die zich met ijver op het fabriekwezen toeleefde. Hij stierf in zijn 48ste jaar.

FRANKFORT den 28 October.

Eindelijk is het vonnis uitgesproken over de gevangenen, ten gevolge der troebelen, die in April 1833 alhier hebben plaats gehad. Tien studenten zijn tot levenslange tuchthuisstraf veroordeeld, anderen tot vijftien, twaalf of zes jaren en een tot zes maanden gevangenis, terwijl twee der gearresteerden op vrije voeten zijn gesteld. De student *ron Rochou*, die tot de eerstgenoemden behoort, is uit zijne gevangenis ontvlugt en tot nog toe niet opgespoord.

— Sedert eenige dagen had men zich in Zwitserland met de opheffing der stremming van het verkeer met Frankrijk, op verschillende punten, geleid, doch uit nadere berichten blijkt, dat er alleen eene geringe verzachting der vroegere bepalingen ten opzichte van enkele artikelen heeft plaats gegrepen.

Bezadigde Zwitsersche bladen spotten met de grootspraak van anderen, welke een' gewapenden inval in Frankrijk aanraden, ten einde den Elzas en Lyon met de omliggende plaatsen in opstand te brengen.

— Onder de boeken, welke den 22 September, bij een dekreet der inquisitie, te Rome verboden zijn, merkt men ook op de *Souvenirs etc. pendant un voyage en Orient*, alsmede de *Jocelyn* van den bekenden Franschen dichter de *Lamartine*.

VAN DEN RIJN den 29 October.

Bijzondere brieven uit Berlijn, van den 26 October, behelzen het volgende:

» De gewelddadige poging van den graaf van *Bentinck*, om zich in het regmatige bezit te stellen van het gebied van Kniphausen, heeft hier indruk gemaakt, als zijnde een bedenkelijk voorval in de geschiedenis der legitimiteit in de Duitse Staten, in welke de tegenwoordige orde van zaken in Brunswijk reeds een zwak punt oplevert. — De gestorvene graaf had zijnen buiten echt geboren zoon tot opvolger benoemd, en zijn' wettigen afstammeling uitgesloten. De zaak heeft dus, in het klein, veel gelijkt met den tegenwoordigen successie-oorlog in Spanje. Men ziet met belangstelling de handelwijze van de Bonds-vergadering in dit geval te ontmoet. — Veel indruk maken ook de vonnissen van de Frankforter en Göttinger staatsgevangenen, waarvan de meesten tot levenslange gevangenis veroordeeld zijn. Velen hopen, dat de Koning van Hannover en ook de Bondsvergadering eene verzachting van straf, en misschien een vervoer der gevangenen naar Amerika (de nieuwe Botanybaai van het onrustige Europa) zullen toestaan."

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN den 29 October.

Bij een' der jongste stormen is bij Torbay een fraai koopvaardijfchip vergaan, *Duke of Marlborough* genaamd, hetwelk met 8 stukken koper kanon was gewapend en met eene lading oorlogsbehoeften ter waarde van 30,000 p. st. naar

zee zoude gaan, men weet niet juist waarheen, naardien de kapitein verzegelde orders had. Ongelukkiglijk was niets tegen verlies gewaarborgd, en het droevigste van alles is, dat van de equipage, sterk 12 man, slechts één is gered.

— Men heeft in Engeland berigt ontvangen van een der vreeslijkste ongelukken, welke op zee immer hebben plaats gehad. Het schip *Doncaster* zeilde den 28 Junij van Mauritius naar Londen; doch op de hoogte van de Kaap de Goede Hoop gekomen, stiet het in den nacht van den 17 Julij op het rif *Agulhas* en werd in weinig tijds verbrijzeld. Ten gevolge van deze ramp, heeft eene menigte menschen, men weet nog niet juist hoeveel, het leven verloren; langs de zuidkant van Afrika zijn reeds niet minder dan 19 lijken van vrouwen en kinderen en 32 mannen en jongens aangespoeld, benevens nog vele gedeelten van menschelijke overblijfselen, als ook wrak hout en suikervaten. De opgevischte voorwerpen deden zien, dat onder deze ongelukkigen zich vele personen hebben bevonden, die uit *Oostindië* naar Engeland terug keerden, alsmede verscheidene uitgediende militairen.

— In eene, niet ver van het dorp *Blackrock* in Lancashire gelegene steenkolenmijn heeft dezer dagen wederom een groot ongeluk plaats gehad. Ten gevolge van het met brandend piktouw (in plaats van eene veiligheidslamp) te diep doordringen in eenen mijngang, vatte de altijd uit steenkolen-lagen zich ontwikkelende gasstof plotseling met eenen vervaarlijken slag vlam, waardoor van de 20 personen, die zich in de mijn bevonden, 18 zoo deerlijk werden gebrand, dat reeds 11 zijn overleden en de overigen in bijkans hopeloozen toestand verkeerden.

Van den 30sten. Lord *Ponsonby* moet, volgens berichten uit Konstantinopel, van den 5 dezer, eindelijk een antwoord van ons bestuur hebben ontvangen. De overbrenger dezer dépêche, welke den 4 September Londen verlaten had, is den 2 dezer te Therapia aangekomen. Men weet nog niets stelligs omtrent den inhoud van dit antwoord, doch men meende algemeen te Konstantinopel, dat hetzelfde de meeste voldoening aan lord *Ponsonby* gegeven moet hebben.

— Onze admiraliteit heeft stellig bevelen ontvangen, om de noodige maatregelen te nemen, ten einde te zorgen, dat de Britsche onderdanen en derzelver bezittingen in Portugal beschermd worden, en wel ter zake van den benard staat, waarin zich dat land bevindt. Dien ten gevolge is, zoo men weet, besloten, eene versterking van oorlogsschepen naar de Portugesche kusten te zenden, waarbij eene afdeeling zeesoldaten zoude gevoegd worden, die, in elk geval, door een korps landingstroepen vergezeld zal worden, hetwelk men, naar de omstandigheden vereischen, zal ontschepen. Het is op de dringende verzoeken van den Koning der Belgen, dat lord *Palmerston* besloten heeft, om, des noodig, zijne toestemming tot de ontschepping der troepen te geven; doch wel te verstaan, dat hiertoe slechts in den uitersten nood worde overgegaan. Het is aldus mogelijk, dat Lissabon eerlang eene Engelsche bezetting erlangt; want de toestand van de Koningin is nog altijd deerniswaardig, en zonder hulp van buiten zal zij kwalijk haren verloren invloed kunnen herwinnen. Lord *Palmerston* heeft misschien onbehoedzaam gehandeld, met Prins *Ferdinand* naar Lissabon te zenden, zonder deszelfs stelling aldaar vast te verzekeren. Terwijl hij thans aan de wenschen van Vorst *Leopold* te gemoet komt, tracht hij dezen misslag zoo veel doenlijk te verhelpen.

FRANKRIJK.

PARIJS den 28 October.

De *Revista* meldt, dat de kreet *live Don Carlos!* den 18den te Madrid is gehoord geworden.

— Van Bayonne wordt, dd. 24 October, geschreven:

De Carlisten, en meer bijzonder de Pretendent, wenschen zeer, eene of andere belangrijke stad te bezetten, waar zij, op eene duurzame wijze, hun bestuur kunnen vestigen; daartoe hebben zij het oog laten vallen op Bilbao, de hoofdstad van Biscaye, rijk en handelsdrijvend, met eene bevolking van 12,000 zielen, en waar het garnizoen, voor het oogenblik, met de burgers in onmin is.

Men wachtte slechts met de uitvoering totdat Don *Carlos* het voorstel zoude hebben goedgekeurd.

De noorder-armee, of liever de troepen, die nog dien naam dragen, blijven in volslagene werkeloosheid. Slecht gekleed, sedert zes maanden verstoken van soldij en op kwart ration gesteld, durft men hen niet meer tegen den vijand aanvoeren.

Volgens telegrafische berichten, bij het Gouvernement ontvangen, hebben de Carlisten hunne operatiën voor Bilbao werkelijk begonnen, onder het bevel van *Eguia*, die den 22sten te Durango met de artillerie stond. *Villareal* had met drie divisien te Zormosa post gevat, om het beleg te dekken.

— Bij gelegenheid van eenen brand in een dorp nabij Grenoble, verhaalt de *Courrier de l'Isère* de volgende daad van zelfopoffering.

Toen reeds het dakwerk eener woning instortte en van alle kanten de vlammen oprezen; toen de stoutsten een driejarig kind, dat in eene wieg lag te slapen, niet durfden reddlen, zag men eene vrouw van 80 jaren zich te midden van de vuurkolk storten, tot in deszelfs diepsten gloed doordringen, daar eenige seconden blijven en met het wichte weder te voorschijn komen. Kreten van blijdschap en verbazing rijzen uit de verzamelde menigte op; de vrouw schijnt behouden — — — toen plotseling een waggelende muur rondom en over haar nederstortte! Ook hare laatste oogenblikken getuigden van haren verheven' geest, daar zij met haar ligchaam haren kleinzoon bedekt, die weldra door anderen levend wordt te voorschijn gehaald, terwijl de waardige grootmoeder als een verschroeid lijk wordt weggevoerd.

Van den 29sten. Het Gouvernement heeft van Bayonne de volgende dépêche, gedagteekend den 27 October, negen uren des avonds, ontvangen:

» Den 24sten hadden de Carlisten Bilbao van drie punten berend en twee batterijen opgericht; eene sterke kanonnade werd den 25sten gehoord."

— Het *Journal des Débats* deelt de volgende berichten uit Madrid van den 22sten mede:

Het in deze hoofdstad reeds vroeger verspreide gerucht van het binnenrukken van *Gomez* in Estremadura en van zijne aankomst te Truxillo schijnt zich te bevestigen. *Rodil*, die eerst naar de grenzen dezer provincie gemarscheerd was, zoude door de manoeuvres en de contra-marschen van *Gomez* geheel misleid zijn geworden. Deze chef zal, zegt men, pogen zich in het noordwesten van Spanje met Don *Pablo Sanz* te vereenigen, die op dit oogenblik de provincie Leon afloopt. Deze vereeniging zoude eene nieuwe wederwaardigheid voor het noorderleger zijn, dat door *Eguta* en *Villareal* derwijze in hedwang wordt gehouden, dat het hen niet heeft kunnen heletten, het beleg voor Bilbao te slaan.

— Uit Bayonne deelt men eenige berichten nopens den togt van *Gomez* mede. Den 13den kwam deze veldheer te Cordova terug, doch verliet die stad andermaal in den nacht van den 14 Oct., en den 15den bevond hij zich reeds te Sozo-Blanco, een dorp in het gehegter van Sierra Morena. Dien dag kwam *Alaix* te Cordova en vond eenige bagaadje, welke *Gomez* had achtergelaten. De tegenwoordigheid van *Alaix* in die stad werd door een' verschrikkelijken moord gekenmerkt. Het volk, dat Carlistisch gezind is, meende, dat de divisie van *Alaix* tot de Carlisten behoorde, en riep bij de inkomst: *leve Karel V!* Deze vergissing moesten zij duur betalen. De soldaten van *Alaix* vielen op hen aan en vermoordden 60 personen. Den 18den was *Gomez* reeds te Castruesa, 14 à 15 uren van Cacenes, de tweede stad van die rijke provincie.

— Men verneemt, dat ons ministerie weder zal veranderd worden. De heeren *Molé* en *Martin* zullen aftreden en welligt door de heeren *de Broglie* en *Roussin* worden vervangen.

— De hertog van *Nemours* is den 27sten van Toulon gezeild, en zal den 29sten te Algiers aankomen. Het expeditionaire leger, sterk 12,000 man, zal den 1 of 2 Nov. oprukken. Men zal *Achmed*, Beij van Constantine, uit zijne provincie

jagen, en *Youssef* in zijne plaats benoemen.

— De heer de *Peyronnet* is den 21 Oct., des avonds te 6 uren, uit zijne gevangenis te Ham naar zijn landgoed te Montferrant vertrokken. Hij was van den heer de *Villebois* vergezeld. Tegen eenige personen zeide hij: » Ik ben in geene 5 jaren, 5 maanden en eenige dagen uit mijne kamer geweest. »

— Frankrijk vordert slechts de volgende verklaring van Zwitserland als eene genoegdoening: » Dat Zwitserland, getrouw aan de oude overeenstemming met Frankrijk, alle vijandelijke uitleggingen verwerpt, welke men aan de staatkundige akten, in hare betrekking met het Fransche Gouvernement, zoude willen geven. » Men ziet alzoo spoedig de vereffening van die zaak te gemoet.

Van den 30sten. In het *Journal des Débats* leest men:

Wij hebben heden de dagbladen uit Madrid van den 22sten ontvangen. De Cortès hebben zich den 21sten gevestigd; zij hebben Don *Alvaro Gomez Becerra*, gedeputeerde der provincie van Caceres, tot president, en Don *Antonio Gonzalez*, gedeputeerde van Badajoz, tot vice-president gekozen. De vier secretarissen zijn de heeren *Luzan*, *Baeza*, *Huelves* en *Salva*. De gedeputeerden, in de zitting van den 21sten tegenwoordig, waren slechts 81 in getal van meer dan 200 leden, uit welke de vergadering is zamengesteld.

De koninklijke openingzitting is op den 24sten bepaald.

— Partikuliere brieven uit Madrid houden het volgende in:

De eerste discussiën der Cortès, naar luid althans van het openbaar gerucht, zouden over drie voornaamste punten loopen:

1) De afschaffing van den regentschapsraad; 2) de uitsluiting van Don *Carlos* en zijne erfgenamen van alle regt op de kroon; 3) de benoeming van Koningin *Christina* tot eenige Regentes, in naam harer dochter *Isabella II.* Men gelooft, dat nopens deze kwestieën, zoo als nopens de overige aangelegenheden, de meerderheid van stemmen op eene schier verzekerde wijze voor het ministerie is verkregen.

Het Gouvernement houdt zich ijverig bezig met de onderhandelingen betreffende eene financiële transactie met de bank van San Fernando. De bank zoude, volgens een verspreid gerucht, 17 millioenen voorschieten, voor welke Madrid tot dezelfde aandeel in de gedwongene leening is aangeslagen. De waarborgen der bank zouden bestaan in de uitgifte van acceptatiën in betaling der 17 millioenen en in de zorg, welke zij zelve zoude in het werk stellen tot de inning, met welke zij zich zoude belasten.

De tijdingen uit sommige provinciën zijn ontrustende; er is sprake van onlusten van den ergsten aard, die te Malaga zouden zijn uitgebroken. De republiek zoude er zijn uitgeroepen op de bloedige lijken van twee leden der junta, die, zelfs zonder summier proces, waren gefusilleerd geworden. De regeringloosheid zoude zoo verregaande, en de schrik en verslagenheid zoo groot zijn geweest, dat de winkeliers en kooplieden in allerijl hunne goederen aan boord van de ter reede liggende schepen hebben doen vervoeren. Wij weten niet, in hoe verre deze tijding echt kan zijn, doch hopen, dat het verhaal der onlusten zal overdreven wezen.

— De *Castillan* verlustigt zich, in de volgende bewoordingen, over het in de rondte loopen der generaals en het overal en nergens van *Gomez*:

» Welnu; hoe verre is men gevorderd? Waar is *Gomez*? Hoe ver is het dan van *Gomez*? Is *Gomez* overal? of zijn zij, die ons van hem berigt geven, altemaal geestenzieners, die allerwegen *Gomezzen* ontmoeten? Zoude *Gomez* de wonderkracht bezitten, om, naar zijne verkiezing, zich onzichtbaar te maken, of zich in tien of twintig *Gomezzen* te verveelvuldigen? »

— Van Bayonne schrijft men, dd. 26 October:

» Een koerier der Fransche ambassade is heden nacht aangekomen, eene depêche voor de telegraaf medebrengende. Vermoedelijk is dit, om aan te kondigen, dat eene volksbeweging te Madrid heeft plaats gehad, welke men sedert den 20sten had te gemoet gezien, en dat men met verhaasten marsch de brigade van den generaal *Narvaez* had doen opkomen, om de ontwerpen der geëxalteerden te stuiten, die tot allen prijs zich van *Mendizabal* en *Rodil* ontdoen en hen vervangen willen door *Lorenzo Calvo de Rosas* en den generaal *Pedro Mendes Figo*, beide hoofden der comuneros (republikeinsche partij). Overigens geniet *Mendizabal* te Madrid generlei krediet meer; zijne verspillingen zijn ergerlijk; hij wordt door alle partijen gehaat.

— Een schandelijk tooneel, hetwelk aan eene zekere Engelsche gewoonte herinnert, heeft de volkrijke buurt van het stadsbuis in opschudding gebracht. Eergisteren ochtend zag men namelijk een' bewoner der straat de la Mortellerie zijne eigene vrouw met gebonden handen voor zich uitdrijven, die dezen hoon met engelachtige gedweeheid verduurde, terwijl de man luidekeels aankondigde, dat hij haar op de markt ging verkoopen; doch, alvorens daar aan te komen, begon de zamengestroomde volksmenigte eene zoo dreigende houding aan te toonen, dat de ontlaarde man zich gelukkig rekende in eenen winkel de wijk te nemen, waar hij door den commissaris van politie en eenige municipale gardes tegen de woede van het graauw werd beschermd. De vrouw werd naar hare woning en de man naar de gevangenis geleid.

— Zekere gentleman was te Boulogne gekomen, om zijne gezondheid te herstellen; steeds zieker wordende, deed hij een' bekwamen geneesheer uit Londen tot zich komen; maar de zorgen van den Engelschen doctor waren vruchteloos; onze gentleman stierf. Des overledenes verwanten, wenshende zijn stoffelijk huwel in Engeland te begraven, schreven aan doctor H. . . . met verzoek, om daartoe de gebruikelijke voorzorgen in het werk te stellen. Deze deed het lijk in eene looden met wijngeest gevulde kist plaatsen, en scheepte zich nu met dit pand in. Aan het tolkantoor gekomen, legde de doctor zijne verklaring af, en liet aldaar de kist, voornemens zijnde des anderen daags terug te komen. De tolbeambten, de kist in eene naburige kamer brengende, hooren een geluid als van eene zwalpende vlocestof. Een hunner, een looze vos, zoo als erslechts weinigen zijn, meent eene smokkelarij te ontdekken; hij draait en draait de kist om en om, en na verscheidene malen geroken te hebben, roept hij uit: » french brandy! » Dit woord heeft eene betooverende kracht. De officier neemt zijne sonde, steekt de kist door en bekomt in een groot glas een vocht, hetwelk hij inzweigt, en waarbij hij uitroept: *excessively good!* en het glas, herhaaldelijk volgeschonken, gaat vrolijk onder de tolbedienden rond, en, daar zij het zeer origineel vinden, brandewijn voor een lijk te laten doorgaan, haasten zij zich proces-verbaal te maken. Des anderen daags wil de doctor zijne kist komen halen; men beduidt hem, dat op dezelve beslag is gelegd, en dat men zelfs hetgene wat de kist inhoudt geproefd heeft, en de brandewijn van de eerste kwaliteit is. De geneesheer voelt zijne haren te berge rijzen van afschrik. » Gij hebt er van geproefd? » zegt hij. — Ja! ja! roept men hem van alle kanten toe, en het is nog wel oude ook; maar gij zult uwen smokkelhandel duur betalen. — Op deze woorden meent de doctor, dat men gelooft, dat hij naar Frankrijk gegaan is, om een lijk voor zijne anatomische praeparaten te koopen, en dat daarvan wellicht de invoer verhoden is. Ik zweer u, zegt hij, dat deze kist niets anders inhoudt, dan het overschot van eenen te Boulogne gestorven Engelschen heer.

De tolbeambten lagchen hem in het aangezicht uit; maar nu laat de geneesheer de kist openen; al de tolbedienden deinzen van schrik en afgrijzen terug, zweerende, maar wat laat, dat men hen niet meer zoo zoude heet nemen.

BELGIË.

BRUSSEL den 29 October.

Vorst *Leopold* is gisteren avond laat, van zijn opontbod naar Parijs, op het kasteel van Laeken terug gekomen.

Van den 30sten. In dat gedeelte van Henegouwen, hetwelk *le Borinage* heet, zijn dezer dagen onder de kolenmijnwerkers bedenkelijke onlusten uitgebroken. Verbitterd, doordien de eigenaars der mijnen hen in hun loon verkortten, door den aankoop van gereedschap op hunne rekening te brengen, hebben zij allen arbeid geweigerd, en zich in de streek tusschen Wasmes en Fresmereis, ten getale van verscheidene duizenden, verzameld. Men heeft troepen tegen hen doen oprukken. Den 25sten werden zeven dezer mijnwerkers door een detachement troepen naar Bergen gebracht, doch bij het doortrekken van Jemmappes hebben hunne makkers hen willen bevrijden. De soldaten hebben vuur gegeven en daardoor eene vrouw gedood en twee mijnwerkers gekwetst. Den 27sten was eene versterking van ruitarij uit Doornik naar de zijde van Jemmappes gezonden.

Van den 31sten. Men verzekert, dat het rijtuig, waarmede Vorst *Leopold* van Parijs naar Brussel terug keerde, onderweg is gebroken. De Vorst heeft den verderen afstand in het rijtuig van eenen zijner aides-de-camp afgelegd.

— Het dagblad *le Politique* verlangt, dat men het verbod ophelle, hetwelk op de Hollandsche schepen is gelegd en dat dezelve in onze havens wederom worden toegelaten.

Het verbod, om Hollandsche vaartuigen in onze havens toe te laten, veroorzaakt, volgens den *Politique*, groote ongelegenheid aan zekere takken van handel en stremt zelfs een gedeelte van de ondernemingen, aan welke men zich zoude kunnen overgeven.

Wat h. v. de koloniale produkten betreft, veroorzaakt het genoemde verbod een gevoelig nadeel aan de haven van Antwerpen. Men weet, hoe de zaken thans gaan. Een Hollandsch schip, van Batavia komende met eene lading koffij, waarvan een gedeelte of alles in België moet worden gesleten, is thans genood-

zaakt rechtstreeks naar Amsterdam of Rotterdam te stevenen. Daar brengt de lading in een onzijdig vaartuig over, ten einde dezelve hier te zien aankomen. Men begrijpt, welke ongelegenheden en verhooging van prijs uit die overlast voortvloeit, en hoe zeer daardoor, gelijk wij gezegd hebben, de omvang van handelsondernemingen moet worden beperkt.

Het kwaad zoude ongetwijfeld terstond ophouden, wanneer de Hollandsche schepen vrijelijk in onze havens werden toegelaten. In plaats van, als thans geschiedt, naar Amsterdam of Rotterdam voort te zeilen, om tot het vervoer hunner ladingen naar België een onzijdig vaartuig te vinden, zouden de schepen regelrecht te Antwerpen aankomen en ons de verschillende voorwerpen hunner ladingen sneller en goedkooper afleveren. Zoo doende zou de toestand opbloeien, waarover een gedeelte van onzen handel, misschien te regt, klaagt.

Men zal niet nalaten ons tegen te werpen, dat het strijdig is met de gewoonte om in havens de vlag toe te laten van eene natie, met welke men in oorlog verkeert. Deze tegenwerping komt ons voor geen steek te houden. Onze gestellenis ten aanzien van Holland is geen staat van oorlog; het is een toestand volgende uit de conventie van Zonhoven. Welligt zal men ons krijgskundige bedenkingen voorhouden, en zeggen, dat de toelating van Hollandsche schepen in het diepste onzer havens de veiligheid des lands konde in gevaar brengen. Deze reden zoude ons echter evenmin als de vorige voldoende wezen. De Hollandsche schepen zouden vermengd liggen onder de vaartuigen der andere volken, met welke Holland in goede verstandhouding leeft, en zouden geene daad van vijandelijkheid kunnen begaan, zonder de vlag te honen van eenige met Oud-Nederland bevriende Mogendheid. Daarenboven zoude men zoodanige maatregelen van voorzorg kunnen nemen, als onze gesteldheid tegenover Koning *Willem* mogt medebrengen.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE den 29 October.

Dezer dagen zijn door den Koning, met primo Januarij 1837, eenige tot dusver vastgestelde bepalingen ten aanzien van sommige verordeningen bij het hooger onderwijs gewijzigd: *vooreerst*, met betrekking tot de inrigting der akademische jaarboeken, welke van 1837 tot 1838 en vervolgens, te zamen verenigd in eenen bundel in quarto, zullen worden gedrukt ter 's Lands drukkerij; *ten tweede*, dat het getal der beurzen worlt terug gebragt op vijftig, van welke twintig zullen verblijven aan de hogeschool te Leiden en vijftien aan elke der hogescholen te Utrecht en te Groningen; *ten derde*, dat de jaarlijkse uitschrijving der prijsvragen voortaan zal geschieden door ééne hogeschool, bij opvolgende beurten, en wel door de faculteit der wis- en natuurkundige wetenschappen twee prijsvragen, door die der bespiegelende wijsbegeerte en letteren insgelijks twee, en elke der overige faculteiten slechts eene; geen student zal naar den prijs mogen dingen, dan die bij het uitschrijven der vraag het derde studiejaar is ingetreden, en in geval van loting, bij gelijke waarde van twee prijsverhandelingen, zal de verliezende eene zilveren medaille bekomen, op welke zal worden vermeld, dat de prijs verdeeld is; terwijl de verdediging der bekroonde verhandelingen zal moeten geschieden met opene deuren en een geheel uur moeten plaats hebben, en overigens, dat zij niet meer op 's Rijks knusse zullen worden gedrukt, maar den eigendom blijven van den schrijver; *ten vierde*, dat de lessen in de faculteit der godgeleerdheid, bij art. 2 en 4 van het besluit van den 15 November 1820, no. 29, aangewezen, door de studenten in de theologie niet meer *gratis* zullen kunnen worden bijgewoond, met uitzondering echter van dezulken, die reeds in de faculteit de lessen bijwonen, mitsgaders zij, die bij den tegenwoordig geopenden cursus als studenten zijn ingeschreven; *ten vijfde*, dat met het tijdstip hiervoren vermeld, onverminderd het thans verschuldigde, voor inschrijving en recensie als student, in handen van den secretaris van het collegie van curatoren der hogeschool, bij welke de inschrijving moet geschieden, voor regt daarvan telken reize zal moeten worden voldaan 10 guldens, en voorts, dat de onkosten der graade met de helft worden verhoogd. De studenten, met eene Rijks beurs begiftigd, zullen echter van deze laatste verhooging zijn vrijgesteld en desgelijks die, welke vóór de dagteekening van het genomen besluit aan eene der hogescholen of aan de Athenaea reeds hunne studien hebben aangevangen.

KAMPEN den 30 October.

Door den laatsten stormwind is het zeewater tot eene aanmerkelijke hoogte opgelopen en heeft den dijk om het Kamper-eiland, die eerst in het najaar grootendeels vernieuwd en onlangs voltooid was, zeer zwaar beschadigd; ook zijn ettelijke stuks rundvee daarbij omgekomen.

ZWOLLE den 31 October.

Onze dagbladen maken dikwerf gewag van voorbeelden van hoogen ouderdom, die andere landen of ook ons vaderland opleveren. Deze stad kan die lijst vermeerderen door *Izaak Heijdenryk*, die, na eenige jaren de oudste harer inwoners geweest te zijn, heden zacht is ontslapen. Hij was ten jare 1736 hier ter stede geboren, en zoude, wanneer hij den aanstaanden 18 November bereikt had, eene volle eeuw hebben geleefd. *Heijdenryk* had van natuur een gezond gestel ontvangen; maar hij was ook zeer matig en volgde steeds eene wel geregelde orde in zijne leefwijze. Zijn binnenste werd niet geschokt door hevige driften; de gemoedsrust van den werkzamen en braven man en van den echten Christen was zijn deel. Hij heeft in het een en ander het geheim gevonden, om lang te leven, kalm te sterven en eene gezegende nagedachtenis te verkrijgen. Zijne medeburgers zullen nog lang van Vader *Heijdenryk* spreken.

Men meldt uit Exmorra (provincie Vriesland), d.d. 27 October:

Heden voor den middag trof onze gemeente het volgend ongeluk: Sedert den nacht waaide het een sterke z. w. wind, die, in hevigheid toenemende, tegen 12 uren in het n. w. uitschoot, en eene zoogenaamde windhoos aanvoerde, door wier buitengewone kracht de kerktoeren van het muurwerk afgeligt en dus afgescheurd, met klok- en balkwerk, op eenigen afstand van het kerkgebouw ter nederge worpen werd. In die zelfde ramp deelde de watermolen van den landman *Eerde Jans Feenstra*, die mede omvergeworpen en vernield geworden is. Gelukkig heeft er niemand ongeluk bij gehad, hetwelk te meer verwonderen moet, daar het voetpad over het kerkhof leidt, en dagelijks door velen gebruikt wordt.

ZIERIKZEE den 25 October. Uit het vroeger medegedeeld twaalf tal van predikanten is door den eerw. kerkeraad der Hervormde gemeente alhier een zestal geformeerd, waarop geplaatst zijn de wel eerw. heeren *G. Molenkamp*, te Rijswijk; *M. A. G. Vorstman*, th. dr., te Katwijk aan den Rijn; *J. D. Statterogge*, te Valkenburg; *C. M. Pleyte*, te Hillegom; *M. L. Reijkerkerk*, te Rhenwijk, en *G. J. de Wit*, te Brouwershaven.

Mengelwerk.

ELK HET ZIJNE.

Bij de twisten en geheel uiteenlopende denkbeelden over de onderlinge regten der Med. Doctoren en Plattelands Heelmeesters of zoogenaamde Practici, welke sedert eenigen tijd in het Mengelwerk van deze Courant zijn opgenomen, schijnt het, dat men, in de hitte des strijds, wederzijds bij voortduring, door overdrijving, der waarheid te kort doet.

Elk onpartijdige zal het voorzeker gaarne gelooven, dat er zoowel onder de Plattelands Heelmeesters, als onder de eigenlijke Med. Doctoren bekwame menschen gevonden worden, en in zoo verre zal dit geschil nu wel voor afgedaan mogen gehouden worden. Maar thans komt in het laatste nummer der Courant de *Vriend der Waarheid* weder met eene andere beschuldiging voor den dag, en wel tegen de in dit gewest gevestigde Hoogeschool, alsof de verguizing van deze instelling tot verdediging der zoogenaamde Practici noodig ware. Hij zegt, Med. en Art. Obst. Doctoren te kennen, welke hinnen tijd aan de Hoogeschool zeer slecht hesteed en alleen gestudeerd hadden tegen den tijd der examina, welke zij steeds, hoe gebrekkig ook, doorkwamen, en dat hunne promotie meestal op den bepaalden tijd, *bekwaam of niet bekwaam*, geschiedde. — Ziedaar eene beschuldiging der hier gevestigde inrigting van Hooger Onderwijs, welke, *indien zij gegrond ware*, haar alle achtung van weldenkenden onwaardig zoude maken. Maar wij verklaren het openlijk, en zouden het tot in bijzonderheden kunnen staven, dat deze aantijging inderdaad ongegrond is. Door drie achtereenvolgende examina wordt er daarvoor gewaakt, dat geene onkundige personen als Med. Doctoren worden toegelaten. Wij kunnen niet beslissen, of vroeger wel eens te groote toegeeflijkheid in dezen gebruikt is, maar moeten het althans van de laatste jaren ten stelligste verzekeren, dat de Groninger Hoogeschool deze beschuldiging niet verdient. Wij zouden, indien de openlijkheid van dit Blad zulks niet verhoed, verscheidene namen kunnen noemen van aanstaande Med. Doctoren, die in hunne examina te kort geschoten zijn niet alleen, maar ook dien ter gevolge nimmer den graad van Med. Doctor verkregen en de studie vaarwel gezegd hebben; en wij mogen thans vertrouwen, dat deze zoowel als andere Vaderlandsche Hoogescholen er zich bij voortduring op zullen toelagen, om, door welgepaste strengheid bij de examina, welke de Studenten moeten ondergaan, meer dan door het bezit van een groot aantal Kweekelingen kan geschieden, hunnen van ouds gevestigden roem te handhaven!

NOG EEN PAAR WOORDEN OVER HET VERKEERDE EN ONDOELMATIGE VAN DE UITOEFENING DER ONDERSCHIEDENE TAKKEN DER GENEESKUNST TEN PLATTEN LANDE.

(Vervolg van Nummer 87.)

Om nu ons betoog te vervolgen en de laatste gezegden van het slot onzer woorden in het voorlaatste nummer dezer Courant eenigermate door bewijzen en daadzaken op te helderen, zoo meenen wij voorloopig te moeten doen opmerken, dat men aan de universiteit van Oxford twaalf volle jaren moet studeren, eer men den *Students* bekwaam acht, om den doctoralen graad in de medicijnen te verkrijgen, wanneer hij nl. eerst de gevorderd wordende akademische bewijzen van deze bekwaamheid heeft afgelegd. Zonder nu te onderzoeken, of deze tijdsbepaling overdreven, en of dezelve voor hen zelve en voor den Staat voor- of nadeelig is, daar zulks hier ter plaatse niet behoort, en buitendien aan meer bevoegden wordt overgelaten; zoo merken wij hierover alleen aan, dat men het bevorderen tot Arts hier te lande veel beter verstaat en oneindig minder tijd hiertoe benodigd is. Wij zouden vragen kunnen: of dit toe te schrijven ware aan eene veel grootere geleerdheid, en veel beter, gemakkelijker en sneller manier van onderwijzing onzer instruerende doctoren, dan de Oxforter hoogleeraren, — aan de oneindig grootere bevattelijkheid, geschiktheid, — aan leg, vlijt en lust van onze, boven de Engelsche kweekelingen? dan of men bij ons, en voornamelijk op het platte land, zoo als wij reeds vroeger gevraagd hebben, eene menschensoort heeft, welke eene geheel andere en veel grovere samenstelling en eenen veel minderen en lageren trap van bewerktuiging bezit? Wij zouden verder nog kunnen vragen — *het bescheiden vragen staat immers vrij!* — of dit verschil mogelijk te vinden is in te groote toegankelijkheid der Regering, of in de in dit opzigt onjuiste en onnaauwkeurige geneeskundige verordeningen en wetten? — doch wat zoude al dit vragen beteekenen? en wat zoude het baten? . . . Het is voldoende te weten, dat het eene aan elk en een iegelijk bekende daadzaak is, dat in onze en in bijna elke andere stad van ons vaderland de élèves der doctoren *meestentijd* binnen de drie jaren door een examen het *regt* verkrijgen, om op het platte land als *geneesheer*, als *chirurgijn* en *vroedmeester* te *ageren*. Door het afgelegde examen blijkt het, of althans moet het blijken, dat zij in al de menigvuldige, tot deze vakken behoorende wetenschappen, hetzij meer, hetzij minder, in *deze* slechts oppervlakkig, en in *gene* meer intensief onderwijs, zoo als ook eene geringe praktische handleiding ontvangen hebben, en dat zij dus in de *osteologie*, *anatomie* en *chirurgie*, in de *physiologie* en *pathologie*, en vele andere wetenschappen juist geene vreemdeelingen zijn.

Ofschoon zij dan ook het *regt* hebben, om deze drie uitgebreide, afzonderlijke takken der geneeskunde te mogen uitoefenen, en zulks ook werkelijk doen, zoo nemen zij evenwel eenen niet minder gewichtigen en belangrijken tak der praktische geneeskunde met hetzelfde hun toegekende *regt* er nog bij, namelijk: dat van apotheker. Flauwe, meestal verwarde begrippen slechts, en zeer oppervlakkige denkbeelden (hetgene men inderdaad niet eens *aanvankelijke* theoretische kennis kan noemen) van de *schei-*, *artsenijherleid-* en *plantenkunde*, ja zelfs van de leer der *simplicia*, brengen de examinaandi mede op het examen, daar zij meestal de studie dezer wetenschappen schandelijk en onvergeeflijk verwaarloozen, hetzij uit tijdsgebrek, hetzij uit minder lust voor dezelve; zoodat zij dan ook veelal de oppervlakkige punten, die zij daarvan nog wisten, kort na het examen, als een dwarrelwind voor hunne oogen weg en uit het geheugen verloren hebben. Dit vergeten heeft evenwel met de *praktische pharmacie* geene plaats; want, daar de meesten hunner hoegenaamd geene gelegenheid gehad hebben, om zich hierin te oefenen, zoo kunnen zij natuurlijk dit ook wel niet vergeten of verleren. Die enkelen, welke vroeger een paar jaren in eene goede apotheek gestaan hebben en daar de eerste werkzaamheden en voornaamste handelwijzen leerden, ja, zelfs zij, die eenige jaren de receptuur in de apotheek van eenen bekwamen landdokter hebben waargenomen, willen wij hiervan uitzonderen, ofschoon deze uitzondering, strikt genomen, niet geldig noch juist kan geacht worden te zijn. De medicinae doctoren moeten echter, in zoo verre zij hunne eigene apotheken nahouden, met de plattelands heelmeeesters hierin op gelijken voet gesteld worden, daar zij immers, in dit opzigt, even onbeslagen op het ijs komen als laatstgenoemden. Men zegge niet, dat de jonge medicinae doctoren, die bij de Natuur- en Wetkundige faculteit het openbaar onderwijs in de Chemie, Pharmacie en andere wetenschappen (welke wetenschappen aan onze hoogeschoolen, maar vooral aan die van Groningen, zoo uitmuntend *gedoceerd* worden) bijwoonden, en bijwonen moesten, en later door een goed examen bewezen hebben, dat zij dit onderwijs met veel vrucht bijgevoond en zich bijzonder geoefend hadden; men zegge niet, zeggen wij, dat zij daardoor ook bewijzen, dat zij tevens de bevoegdheid en geschiktheid bezitten, om als apotheker, al is het dan ook slechts en *miniature*, te *ageren*. Neen! zij onder vinden, als apotheker aanvangende, ras de grootte moeijelijkheid, die er in gelegen is, om met bloote *theoretische* kennis als *praktisch* werkmán op te treden in een vak, waar de theorie, zonder met de praktijk in verbinding gesteld te worden, nog minder dan een schaduwbeeld is, waarin, mogelijk nog minder dan in elk ander vak, geen van beiden gemist kan worden, maar die volstrekt steeds hand aan hand moeten gaan. De heeren landdoctoren schaffen zich bij hunne vestiging een apotheekje of medicijnwinkel aan, ter waarde van slechts weinige honderd guldens, (*voor den landman genoeg?*) ontbloeit van de kennis der enkelvoudige en zamengestelde geneesmiddelen, en zeer oppervlakkig bekend met de receptuur in 't algemeen, en met de wijze, om hunne eigene voorschriften, volgens de regelen der kunst, te bereiden en samen te stellen, vangen zij tevens met hun doctorschap ook aan den apotheker te spelen, alsof dit sedert lang reeds, maar vooral in deze dagen *zoo uitgebreide* vak *zoo maar sans façon*, *zoo mir nichts, dir nichts* kan bij de hand genomen worden. Wanneer zij ook nog zoo goed hunne medicamenten betalen, zoo moeten zij evenwel bij den inkoop hunner goederen zich geheel en al, althans grootelijks, op hunnen koopman of apotheker in de stad verlaten, en hoe weinig reden heeft men in deze dagen, helaas! om zich hierop volkomen te kunnen betrouwen! daar zij veelal niet in staat zijn, de opzettelijke vervalschingen, de in de plaatsstellingen en verwisselingen, en de toevallige besmettingen en vermengingen (of dezelve moesten zeer grof en in het oog loopende zijn) te kunnen onderkennen; en het is hun ook niet kwalijk te nemen, daar men toch onmogelijk van alles *alles* kan weten. *De omnibus aliquid, de toti nihil!* kan men toch immers meestentijd zeggen van hen, die onderscheidene, vooral wetenschappelijke vakken te gelijk uitoefenen. — Dpoh al kunnen zij zich wezenlijk op hunnen koopman wel verlaten, en ontvangen zij derhalve niets, dan echte en deugdelijke medicamenten, dan nog hangt het van hen zelve af, om van dezelve eene goed of slecht bereide, en dien ten gevolge meestentijd ook eene goed of slecht werkende artsenij daar te stellen. Maar in geval de doctorale artsenijmenger geene, en vooral geene *praktikale* artsenijbereidkunde geleerd heeft, kan hij dan wel een goed medicament voor den zieke vervaardigen? en als zulks geschiedt, is dit dan wel veel meer, dan goed gelukken en louter treffen, daar de gronden van kennis en ervaring daartoe ontbreken? De beste geneesheer kan evenwel een slechts gebrekkige artsenijmengkundige zijn, en is zulks ook meestentijd uit vroeger vermelde gronden; en al zijn zijne voorschriften nu ook nog zoo juist en doelmatig, doch de bereiding van dezelve is ondoelmatig en verkeerd, dan gaat niet alleen de goede, de verwachtte werking van het medicament verloren, maar eene wezenlijk nadeel aanbrengende werking ontstaat niet zelden hierdoor. Om het averegts verkeerde, het nadeelige en dikwerf bespottelijke van de handelwijze hunner receptuur, de vernietiging van de voordelig werkende krachten van een of meer bestanddeelen hunner voorschriften hier in bijzonderheden te *detailleren*, zoude ons veel te ver van ons plan afbrengen; wij hebben echter reeds genoeg gezegd, om de volkomene onbevoegdheid der landdoctoren als apothekers aan te toonen; vooral wanneer men hierbij nog in aanmerking neemt, dat, zoodra zij eenige praktijk van belang bekomen, en ver uiteen verspreide patiënten verkrijgen, zij alsdan gemakkelijk verscheidene uren achtereen afwezig kunnen zijn, en, daarna te huis komende, een aantal recepten moeten vervaardigen. Dit moge dan gaan zoo als het wil, *enfin!* zij moeten toch wel ten spoedigste in gereedheid gebracht worden, daar men dan niet zelden reeds lang op de medicijnen gewacht heeft. De doctor maakt maar, dat hij er afkomt, en kan het nauwelijks wachten, dezelve naar zijn beter weten te vervaardigen, en heeft ook wezenlijk den tijd hiertoe niet, daar de bezoeken, welke hij uitgesteld heeft en die hij dus nog doen moet, vermeerderd zijn met andere en nieuwe, die gedurende zijne afwezigheid zijn besteld; hierom tracht hij eene machine in zijne medicijnkas te plaatsen; hij zoekt en vindt weldra den zoon van een' landman, koopman, of van een' ander, die redelijk lezen en tamelijk schrijven kan. — Nadat deze nu met het kiestrekken, bloedzuigers zetten, het aderlaten en het pleistersmen eenigzins bekend is geworden, ook inmiddels een honderd latijnsche winklelnamen heeft leeren uitspreken en verder geleerd heeft recepten te lezen, en de doctor hem van zijne wijze van bereiding derzelve een vlugtig onderrigt heeft gegeven, gebruikt hij hem weldra niet meer alleen als staljongen bij zijn paard en als zijnen schoenenpoetser, maar thans voornamelijk ook tot vorenstaande doeleinden en tot *adjuvant-apotheker*, wyl hij de voorschriften van den doctor gedurende deszelfs afwezigheid en bij zijn te huis zijn vervaardigt; maar hoe? . . . dit is menigmaal *beneden alle kritiek*. De doctor is nu meest van de hand en afwezig, wanneer zijne voorschriften aan zijne apotheek bezorgd en aldaar bereid worden, en ook dan, wanneer de patroon er bij tegenwoordig is, merkt hij slechts zelden de fouten (of deze moesten al zeer erg zijn) in de receptuur op, omdat hij in de meeste gevallen er zelf niet veel meer van weet, dan zijn kweekeling. Het beste recept voor eenen naauwkeurig en in alle opzigten zeer goed door een' geneesheer behandeld wordende zieke slecht, onnaauwkeurig of niet op *pharmaceutische* gronden bereid wordende, levert dikwerf hierdoor, in plaats van eene goede medicijn van de verlangde en verwachtte werking, zoo als wij reeds hebben aangemerkt, een slecht en werkeloos en zelfs wel een nadeelig werkend medicament op. Door deze werkeloosheid of verkeerde werking der verkeerde, door eenen onkundigen vervaardigde medicamenten, gaat menige patiënt *hierdoor alleen* grafwaarts, die bij *dezelfde* geneeskundige behandeling, bij het gebruiken van *dezelfde*, maar van *beter en kunstmatiger* bereide medicijnen, naar alle waarschijnlijkheid in 't leven gebleven en hersteld geworden zoude zijn. Al ontlekt ook de arts in dergelijke gevallen somwijlen de ware oorzaak, zoo laat hij zich natuurlijk niets daarover verluiden, maar smooit het in den doofpot. Dooden kunnen niet getuigen! Dan, al sterven de patiënten ook niet, — wanneer zij slechts, door belangrijke abuizen of erge misgrepen van de door hen gebruikte artsenijen, aanmerklijk verergeren en daardoor aan het sukkelen en kwijnen geraken, doch eindelijk, na lieven langen tijd, door de beste en onnavolgbare geneesmeesters, door vrouw natuur nl., weder hersteld zijn, wie is er dan evenwel onder hen, die tegen zijnen doctor op eene beslissende wijze getuigt; wie van hen zal tot hem zeggen: »gij, doctor! hebt mij medicijnen gegeven, die op zich zelve wel goed en dienstig voor mij mogten zijn, maar gij hebt die zoo slecht toegetakeld en zoo erbarmelijk toebereid, dat ik hierdoor zeer verergerd ben, en waarschijnlijk hadt gij mij hierdoor wel in den grond geboord, indien ik nog niet tijdig genoeg met medicinen opgehouden had!?”

De onbevoegdheid der landdoctoren als apothekers, aan de eene, en de zoo vaak hieruit voortvloeiende schroomelijke, ja dikwijls zeer treurige gevolgen, aan de andere zijde, zijn in 't oogloopend duidelijk, en hebben wij derhalve hierover veeligt reeds te veel gezegd.

Mogt en zoude het verder aangroeijen der *practici* op den duur niet door andere bepalingen belet, maar daarentegen gewettigd worden, en wel op dien voet, dus ook met het *regt*, om in hunne apotheek als artsenijmenger te mogen fungeren, zoo ware het inderdaad wenschelijk, dat hun de verplichting opgelegd wierd, vooraf 2 à 3 jaren in eene apotheek werkzaam te zijn, althans om het eerste zoogenaamde bedienden-examen af te leggen, hetwelk door eene *plaatselijke* geneeskundige Commissie wordt afgenomen; — terwijl het bewijs hiervan door hem, die als plattelands heelmeeester wenschte geëxamineerd te worden, vooraf moest worden ingediend, zoo als insgelijks ook de medicinae doctoren alsdan, wanneer zij voornemens waren zich op het land te vestigen, een dergelijk bewijs bij de eene of andere Commissie of Bestuur gehouden moesten zijn in te leveren. Reeds alleen hierdoor, of door eene dergelijke bepaling van het Gouvernement, zouden zij met veel meer bevoegdheid en geschiktheid hunne eigene receptuur kunnen waarnemen, en zoude de landbewoner zeker veel minder bezorgdheid bij het gebruik van medicamenten behoeven te hebben.

In een volgend nummer zullen wij op de apothekers zelve, en op eenige bijzonderheden nederkomen.

AANKOMST EN VERTREK VAN SCHEPEN.

Binnengekomen te Amsterdam, den 29 Oct.: G. G. Bakker, Hendrika Marchina, van Newcastle. — H. H. Kuiper, Anna Maria, van Inverkeithing. — H. J. Hazewinkel, Arendina Harmina, van Drammen. — den 31sten: H. T. Bakker, Tietcina, van Hamburg. — Te Durgdam, den 30 Oct.: J. H. Hur, de Eendragt, van Flekkelfjord. — Te Helvoet, den 27 Oct.: H. K. Potjewijd, de Harmonie, van Oleron. — F. H. Eddes, Concordia, van Liverpool. — C. A. Hazewinkel, Aurora, van St. Davids. — J. J. Kortrijk, de Stad Groningen, en J. Dik, de Hoop, beide van Drammen. — den 29sten: K. H. Bekkering, Catharina, van Liverpool. — Te Brielle, den 27 Oct.: D. H. Puister, Roelina Jeltina, van Bergen. — Te Livorno, den 10 Oct.: E. G. Boekhout, Anna Elisabeth, van Amsterdam. — den 14den: H. D. Schut, Johannes, van Hernösand. — Te Gravesend, den 22 Oct.: M. J. Louwerens, de Vr. Gelida, van Amsterdam. — Te Gravenmouthe, den 24 Oct.: P. H. Puister, de Nijverheid, van Dordrecht. — Te Wolgast, den 21 Oct.: W. D. Dekker, Annette Clara, van Amsterdam. — Te Bolderaa, den 17 Oct.: J. B. de Groot, Margaretha Elisabeth, van Rouaan. — den 20sten: H. J. Tiddens, de Vriendschap, van Delfzijl. — Te Bremerhaven, den 24 Oct.: kapit. Flonk, jonge Flonk, . . . — Te Texel, den 1 Nov.: W. K. Kok, de Hoop, van Cardiff. — R. C. Hazewinkel, Margaretha Cornelia, van Newcastle. — G. H. Smit, Jan Freerk, van Holmstrand. — J. I. Brans, Vriendschap, en T. J. Hazewinkel, Onderneming, beide van Koningsbergen. — H. E. Boswijk, Vr. Hendrika, van Oudsoen.

Zeilklaar te Drammen, den 20 Oct.: G. A. Jonkhoff, de Vr. Jantie, naar Schiedam. Vertrokken van Texel, den 30 Oct.: G. J. Nieuwland, Hoop, naar Londen. — Van Helvoet, den 1 Nov.: D. J. Mik, Zeelust, naar Leith. — Van Maassluis, den 1 Nov.: M. Douwes, Ons Genoegen, naar Hamburg. — B. H. Kuijper, Wibbina, naar Kirkalay. Het schip Gesina, kapitein Gauke R. Oostra, met ballast van Groningen naar Noorwegen, is den 21 Oct., bij Lemvig, op Jutland, gestrand, doch het volk gered en de inventaris geborgen.

Van Plymouth meldt men, van den 26 Oct.: In den namiddag van den 24 dezer heeft het schip Arrow (aldaar binnen) op 12 mijlen Z. Z. W. van Bolt Heat ontmoet het Nederlandsch smakschip de Vrouw Alida, kapit. A. A. Borgman, groot 70 tonnen, liggende ten anker, hebbende deszelfs verschansingen verloren. Er ontbreekt een gedeelte van het wrak, alsmede het dek en de kajuit, waaruit men vermoedt, dat het schip geborsten zoude zijn.

Daar men niets op hetzelfde aangetroffen heeft, zoo onderstelt men, dat de equipage zal gered zijn; men heeft aan boord gevonden eene kwitantie van de douane, waaruit blijkt, dat de Vrouw Alida den 23 October van Cardiff geëxpedieerd is naar Amsterdam, en dat de koopmanschappen afgeladen zijn door M. Crawsbay. De Arrow heeft de masten, een gedeelte van het touwwerk en zellen geborgen.

*** Heden beviel van eene DOCHTER IDA VON DER HERBERG, geliefde Echtgenoot van

GRONINGEN

J. B. TEN POST.

den 27 October 1836.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van een MEISJE A. KEIZER, geliefde

Echtgenoot van

GRONINGEN

D. DE VRIES REILINGH.

den 2 November 1836.

*** Getrouwd:

C. BAKKER

en

M. BLAUPOT.

GRONINGEN den 2 November 1836.

Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

GRONINGEN

den 3 November 1836.

*** Na een langdurig lijden, overleed heden avond mijne geliefde Echtgenoot HENDRIKA DE BEEK, in den ouderdom van circa 32 jaren, mij nalatende en Kindje, 't welk te jong is, om deszelfs verlies te beseffen.

GRONINGEN

den 1 November 1836.

JACOB BRUGGINK.

*** Bij den Boekdrukker J. OOMKENS is gedrukt, bij den Boekverkooper J. OOMKENS, Jzoon, en verder alom te bekomen: I. OUDE NEDERLANDSCHE SPREUKEN EN SPREEKWOORDEN; met taalkundige Aanteekeningen uitgegeven door G. J. MEIJER, Hoogleraar te Groningen, in gr. 8vo., a f 1—50. II. GRONINGER STUDENTEN LIEDEREN, verzameld in 1833, met zes groote uitslaande Muziekplaten, kl. 8vo., in carton, a f 1—25.

*** Het VIERDE VERVOLG van den CATALOGUS DER LEES-BIBLIOTHEEK van den ondergeteekende, bevattende de nieuwste Werken van smaak, is te bekomen à 5 Cts., wordende nog dagelijks door de nieuw uitkomende Werken vermeerderd. De prijs van den kompletten Nederduitschen Catalogus is 50 Cts., van den Hoogduitschen 20 en van den Franschen 20, welke te zamen een aantal van meer dan *twaalfduizend* boekdeelen bevatten.

H. EEKHOFF, HZ

*** Bij J. H. BOLT, te Groningen, is gedrukt en alom verkrijgbaar gesteld: IETS OVER ONZE BOOZE EN GODONTTEERENDE DAGEN, WAARIN VELE VALSCHE PROFETEN-LEERAREN EN CHRISTENEN ZIJN OPGESTAAN, DIE DEN KRIJG VOEREN TEGEN DE UITVERKORENEN GODS IN J. C., MET EENE ERNSTIGE WAARSCHUWING AAN ALLE TROUWELOOZE BURGMEESTERS, OF DERGELIJKE REGTERS, door C. C. BETGE. Prijs 25 Cents.

*** De Boekhandelaar F. HOLTkamp, te Sneek, heeft alom verzonden:

LIJST VAN INTEEKENING

op een geheel nieuw oorspronkelijk Nederlandsch Werk,

getiteld:

ZEEPLANTEN, of Voorlezingen uit het Noorden,

BESTAANDE IN EEN ZEVENTAL VOORLEZINGEN EN EENIGE DICTSTUKKEN; DOOR INSULANUS.

VOORWAARDEN VAN INTEEEKENING:

Het Werk zal met eene nieuwe Letter, op best drukmediaan Papier, in groot 8vo gedrukt worden; met één Deel, nagenoeg 15 vellen druks, compleet zijnde, zal hetzelfde den Inteekenaren à 15 Cents het vel berekend worden. De Inteekening staat open, tot primo Januarij 1837, bij den Uitgever en bij alle Boekhandelaren in Nederland. — Voorts

J. C. FROELING, Predikant te Goost c. a., LEERREDENEN, à f 2—60.

*** De Boekhandelaar J. BLOEMSMa, te Mennertaga, geeft heden uit en heeft alom verkrijgbaar gesteld:

H. TER BORGH, DE ARMEN VAN GEEST IN HUNNE EIGENAARDIGE WERKZAAMHEDEN EN HUNNEN HOOGSTVERHEVENEN GELUKSTAAT, naar Mattheus V: 3; nieuwe uitgave; mitsgaders eene OVERDENKING naar Mattheus V: 11, en eene SLOFREDE, GERIGT TEGEN DE VIJAND VAN HET WARE CHRISTENDOM. Prijs 60 Cents.

BERIGT VAN INTEEEKENING op eene Nieuwe Uitgave van A. COMRIE, VERZAMELING VAN LEERREDENEN, naar inhoud van het Prospectus. Dit Berigt is alom gratis verkrijgbaar.

ONZE REIS NAAR SAGELTERLAND,

DOOR

Jhr. Mr. M. HETTEMA en Do. R. R. POSTHUMUS,

Leden van verscheidene geleerde Genootschappen,

MET EENE KAART EN PLATEN,

is zoo even bij den Boekhandelaar YPMA, te Franeker, van de Pers gekomen en in alie voorname Boekwinkels verkrijgbaar gesteld voor f 4—80.

*** De KOMMISSARIS VAN POLICIE te Groningen inviteert dengene, die Regt mogt vermeenen te hebben op een, den 18 September j.l. alhier gevonden en aan het Bureau van Policie gedeponeerd ZILVEREN KNIPBEURSJE met eenig GELD, om zich deswege aan opgemeld Bureau te vervoegen

GRONINGEN

den 3 November 1836.

De Kommissaris voornd.:

J. WOLDRINGH.

